

Verschijnt maandelijks
Veertiende jaargang
N u m m e r 7 (157)
J U L I 1947

Vertegenwoordiger in Nederland :
NEDERLANDA ESPERANTO-CENTRO
W. Buytenwechstr. 128-C., Rotterdam-W.
Postrekening 272818 van N. E. C.

Orgaan van de
VLAAMSE ESPERANTISTEN-BOND
POSTBUS 342, BRUSSEL
Postrekening 2321.50 van V. E. B.

LIDGELDEN :
* Leden : 75 fr.
* Steunleden : min. 125 fr.
Inwonende leden : 25 fr.
(* met bondsorgaan)

ABONNEMENTEN :
België : 60 fr.
Nederland : 4 fl.
Ceteraj landoj : 75 bfr.
Proefn. : 5 fr. (1 r.k.)

KONGRESA MARGENO

Kongreso, kiun oni partoprenas kiel membro de Organiza Komitato, do malantaŭ la scenejo, en la kulisoj aŭ, se vi preferas : en la margeno, sendube aspektas alia ol kiam oni pretendas sin nur simpla kongresano : la zorgoj pri loĝado, nutrado, serioza kaj distra programoj, bulkoj, aŭtobusa veturo ktp. por cirkaŭ 160 personoj, evidente ludas rolon en tio !

Sed ni tute ne malĝojas aŭ bedaŭras : la nura cito de la nombro de la enskribintoj pruvas unuflanke la fruktodonan laboron kaj aliflanke la saltan kreskon de niaj sekcioj, de nia Ligo mem, de niaj eksterlandaj gastoj. Kiel postuli aŭ aspiri pli indan kompenson ?

Kaj ĉu el la raporto de nia ĝenerala sekretario ne rezultas ke la kaporompa, terura problemo de la Statuto estas solvita : ni nun disponas ja « provizoran » definitivan reton por fiŝi kaj reteni la novajn Esperantistojn kaj la vastan, tro vastan publikon indiferentan !

Kvankam, pro duobla titola de prezidanto Liga kaj Kongresa, estas malfacile al mi vortigi ĉiujn sentojn kaj impresojn postlasitajn de la « evento », tamen eblas kaj estas necese substreki kelkajn lumajn punktojn kaj notindajn konstatojn.

Unue, la XII-a nepre ilustris — en nia septembra Ligkunsido pli da detaloj pri tio ! — ke Kongreso povas esti sukceso ankaŭ financa, eĉ kiam — aŭ ĝuste tiel ! — oni eldonas sufiĉe ampleksan kaj praktikan kongreslibreton kaj «memorigajn kartojn» : ambaŭ estis ne nur agrabla memorajo por la Esperantistoj sed ankaŭ — ĉu ne grave ? — konvinka propagandilo por la « eksteruloj ».

Due, la Organiza Komitato iniciatis prelegojn kun rekte utila (tiel praktike, kiel idee) flanko : geamikoj Top kaj Roose — kiuj majstre prezentis siajn klarigojn — konsentos ke nia publiko estas vere serioza kaj ke la legendo pri frivolaĵoj kaj « balemaj » Flandroj neniĝis. Ĉiuj membroj nepre havos la okazon mediti la paroladojn, kiuj aperos — almenaŭ resume — en F.E.

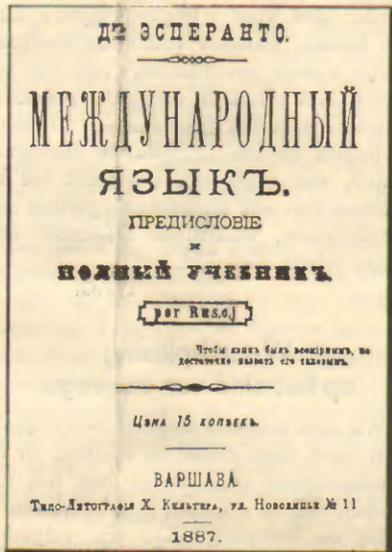
Trie, kvankam la pasinta jaro estis ĉefe organiza, la nombro de niaj membroj kaj abonantoj enviinde kreskis : ni nun havas Ligan kadron, ni havas statutajn direktivojn kaj, por nia XIII-a, ni varbos kaj varbos, funde ekspluatante la rimedojn je nia dispono — BNRO, Instituton, Revuon — kaj duobligos la nombron de la « verdaj Kavaliroj » !

Ni kvare akcentu ke punkto de niaj pasintjaraj rezolucioj — cetero konfirmata ĉi-jare — ne realiĝis, nome la starigo de Monda reprezentanta Esperanto-instanco : ni do batalu kaj batalu, ĝis la necese reformo estu enkondukita pli malpli en la senco de la artikolo « Dezirindaĵoj » de G.P. De Bruyn (F.E., januaro 1947). Konsolu nin la fakto — ni tute ne rivelas sekreton ! — ke tia Instanco, almenaŭ sur la nacia skalo, estas baldaŭ.

Kvine, post la unuigo de la neŭtralaj internaciaj movadoj — UEA

Beschouwingen bij een Jubileum

Op 14 Jul 1887 kwam, onder schuilnaam, het eerste Esperantoleerboekje van de pers. Met kloppend hart wachtte een jonge man, Zamenhof, op de eerste echo's van zijn durvende daad, losprijs enerzijds voor zijn aan een dwangidee gewijde, bedwongen jeugd, maar die anderzijds het karig bezit van de zijnen op het spel zette.

Zestig jaar later — wij schrijven 1947 — werd er een contract afgesloten tussen de « British Council » en professor Ogden waardoor dezes tot Fröbeltaal veronnoezeld Engels voor volwassenen (het z.g. Basic English) tegen 23.000, zegge drie en twintig duizend pond sterling, werd afgekocht.

1887. — De onbaatzuchtige liefdesdaad, waardoor een auteur afziet van een geniaal werk, met opoffering van persoonlijk voordeel, en waarbij zijn neutrale internationale taal met één slag het vrije gemeengoed wordt van alle natien, van alle volken.

1947. — De berekenende materiele daad, die de schijnbare mogelijkheid moet scheppen het integrale Engels op efficiënte wijze als een nieuw paard van Troja, gekroond met de Bevrijdingsaureool, in de nationale gemeenschappen binnen te smokkelen. Denken wij aan de beruchte Franse subsidiën, de « Amities françaises » in Vlaanderen...

IJdele poging, want zelfs de minst moeilijke nationale taal blijft een krepelbos : slechts ervaren pioniers kunnen er zich doorheenworstelen en de meeste landgenoten blijven, hun leven lang, aan de rand kamperen...

IJdele, immer efemere poging, want de uitstralende invloed van een nationale taal (de echte natuurlijk ; niet de krepel, na chirurgisch ingrijpen !) is evenredig aan de tijdelijke politieke en militaire macht van het volk, waarvan zij de cultuurexponent is. Ten bewijze Frankrijk's geschiedenis en de sympathiebetuiging voor het Esperanto, die

vivu kaj prosperu ! — F.L.E. viciĝu en ĝia kadro, kiel plenrajta landa E. organizaĵo : tiu aliĝo estas la logika rezulto de niaj konceptoj pri nia laborkampo (vidu : « Nia Pozicio », F.E. okt. 1946) kaj ĝi sendube plenumos la deziron de ĉiuj niaj membroj.

Kaj konklude : ĉiam obstino, kurajo, metodo por atingi la finan konkeron ! Nu, la sinsekvaj akiroj, la partaj, eĉ detalaj venketoj, hardu vin kaj vi konsci ke nia Idealo estas prava kaj trovu en tio vian plej altan kontenton !

Dro T. Van Gindertaelen

door de heer Vincent Auriol, huidig president van de republiek, onlangs onderkend werd en die, als hoogstaande uiting van een verlichte geest, in feite de proef op de som zet.

Maar ook het Esperanto heeft zijn doel nog niet volkomen bereikt...

Het nationalisme van de 18e en 19e eeuw heeft de maatschappij diep aangevreten en, voor het egoïsme van de grote landen, schijnt het wel moeilijk de traditie van hun voorrechten prijs te geven en hun theoretische democratie in klinkbare munt om te zetten, ook op het internationale plan.

Nochtans, het Esperanto, dat door de dictatuur vervolgd werd, is bij uitnemendheid een democratische factor naar doelstelling, organisatie en zelfs structuur, gedrenkt als het is in de voedende sappen van alle levende westervolkstalen en blijkbaar gesteund door de armatuur van de oosterse...

Maar de materialistische 20e eeuw, die over het algemeen enkel wat onmiddellijk kan verzilverd of uitgebuit worden waardeert en nastreeft, heeft zich nog niet definitief willen of durven uitspreken bij monde van al haar staatslieden, voor het « volkslatijn van de toekomst », dat voor iedereen, ook al behoort hij niet tot een bevoorrechte klas, kan aangeleerd en benuttigd worden zonder schoolse ontwikkeling en mits een beperkte inspanning.

Deze officiële erkenning is nochtans vereist en daarom is het plicht van alle bewusten nog méer voor de bekende petitie aan de U.N.O. te ijveren, om deze minimum-inspanning (Esperanto is geen geschenken radio-apparaat met de nodige knoppen, maar een werkelijke taal) te bekomen van de geestelijk vadsigen en de onverschilligen of niet volledig ingewijden, en anderzijds om de stimulans te wekken, die het Esperanto uiteindeelĳk in de volksschool moet doen invoeren.

Die officiële erkenning moet ook de spoorslag zijn voor de velen, die aan de moeilijke nationale talen laboreren, er een bestaansmiddel in vinden ; zij zien vol argwaan de Esperantostroom toe-vloeien doch dat verschijnsel, dat latere generaties met verbazing slaat, doet zich bij elke revolutionaire uitvinding voor.

Gunstig is de tijd, nu het getij van het nationalisme op zijn smalst, schijnt te verstrijken onder de attractie van wetten, die de maatschappij beheersen ; dit soort nationalisme, dat de cultus van de eigen moedertaal hoogstens verbreed heeft tot een critische waardering van de talen van die levende volken, sterk en talrijk genoeg, om zich politiek te handhaven, maar dat kleine volken, zonder een traan onder den voet ziet lopen onder de absolutie van toch tijdelijke ideologiën en dat — hand aan hand met het betweterig intellectualisme — zich dom-blind niet gewaardigt de kunsttaal door eigen verstandig oordeel te benaderen.

Gunstig is de tijd nu de internationale instanties spijs peperdure vertalers en koptelefoons dagelijks aan den lijve, of beter aan den ore, tot hun kwalijk verborgen verveling ondervinden, wat al doodlopende stegen in het moderne Babel de weg naar het open landschap belletten.

Tegenover al deze latente en dikwerf aggressieve krachten staat de Esperantobeweging, afgezien van plaatselijke « ups and downs », sinds zestig jaar zeger in de branding. Zestig jaren, waarvan tien door oorlog en oorlogspsy-

Saluto

Post adiaŭo — iala «ĝis revido» de malnova, ĵen saluto de nova redaktoro !

Mi nepre esprimu — kaj mi sentas min interpreto de F.L.E. mem kaj de ĉiuj legantoj — dankon kaj admiron al E. Cortvriendt : pro lia senlaca laborado, lia sindono, lia zorgado pri la redakcio. Ĉu ni sufiĉe konscias ke, se la Esperanta vivo revivligis tuj post la milito, se ni rapide disponis modelan revuon — fakte tiam la nuran ligilon inter la Esperantistoj — ni ŝuldas tion al mia antaŭulo ? Sed superfluas laŭdo, flato : li jam akiris sian altan rekompencan — mi celas la heredaĵon, kiun li postlasis, nian seriozan, lingve korektan, propagande taŭgan, enhave riĉan kaj varian « Flandra(n) Esperantisto(n) » !

Transprenante lian taskon, mi vere ne kapablus perfektigi la revuon aŭ altigi ĝian nivelon : mi simple provos sekvi lian imitindan ekzemplon, sindone kaj entuziasme labori, helpate de liaj sperto kaj konsiloj. Mi nur klopodos, kun nia fervora Ĝenerala Sekretario kaj la sekciaj gvidantoj, fari F.E. liga esprimilo, en kiu la Ligaj evoluoj kaj kresko speguligas. Kaj, almenaŭ ekde januaro 1948, F.E. regule vizitu la leganton en la komenco de la monato. Kaj se, pro feriaj kialoj aperos nur unu numero por Aŭgusto-Septembro, -meze de ĉi tiu monato, -brila, impona duobla numero decembra kompensu !

Kaj mia tasko, vere tro vasta, nepre estu dividita : naskiĝu Redakcia Komitato, en kiu laboros, krom la ĝisnunaj specialistoj H. Vermuyten, Dro F. Couwenberg, E. Cortvriendt kaj T. (por la « Studento »), novaj verkistoj. La komitato kunsidos unuafoje en oktobro venonta kaj inde startos, preparante detalan kaj fruktodonan laborplanon por 1948.

Kaj fine, de vi, karaj legantoj — ĉiamaj silentaj kunlaborantoj — mi atendas sinceran voĉolaŭtiĝon sugestan aŭ kritikan kaj — kial do ne ? — valorajn kaj interesajn ensendojn okazaĵn.

Kaj ek ! antaŭen !

T.V.G.

chose voor praktisch werk verloren gingen, maar anderzijds op duizenden geesten bevruchtend hebben gewerkt.

De Esperantisten zijn overtuigd dat zij in deze etappe van wereldgeluk of -ondergang een aparte rol vervullen. Onvermoebaar en onbuigzaam geven zij de fakkel door, niet ten bate van zichzelf, vermits Esperanto reeds jaren een praktische en voordelige werkelijkheid voor hen is, maar uit een idealistische drang de mensheid deelgenoot van het goede te maken, spijt de Esperanto-verspreiding op grote schaal in de ruimte, juist door haar algemeenheid, voor henzelf — egoïstisch beschouwd — een waardevermindering betekenen zal.

Het Esperanto gaat zijn één en zestigste jaar tegemoet. Wanneer de overwinning ? Dit is het geheim van de toekomst, wie weet van de nabije... Eén ding is zeker gij lezer, hetzij Esperantist, hetzij sympathisant, gij kunt die dag gunstig beïnvloeden.

TYNEVERUM.

OBSERVOJ

LA HISTORIO INSTRUAS.

En siaj «Contemplations» (Meditaĵoj) Viktor Hugo, varma amiko de la progreso kaj de la ideo de lingvo internacia, entuziasme parolas pri instruado.

«Imagu», li diras, «la nekalkuleblan sumon de intelekta kresko entenata en la vortoj: Ĉiu scias legi!» La entuziasma poeto komparas la presarton kun la miraklo de la multigo de la panoj: «Jen estas libro. Per ĝi mi nuras kvinmil animojn, centmil animojn, milionon da animoj, la tuta homaron!»

Preskaŭ pasis kvin jarcentoj depost la invento de Gutenberg, kaj preskaŭ tuta jarcento depost la supra doro de Hugo, kaj la duono de la homaro ankoraŭ estas analfabetaj.

Nun Esperanto estas sesdekjara, kaj nur — aŭ jam! — keikcentmiloj da homoj ĝin uzas.

La historio instruas, kaj nia Majstro profetis, ke nur «paŝon post paŝo, post longa laboro, ni atingos la celon en gloro».

PIK.

ESPERANTO EN WETENSCHAP.

In het «Chemisch Weekblad» (nrs 2146, 2148 en 2150), Amsterdam, vinden we een reeks artikels over de wenselijkheid het Esperanto te gebruiken voor wetenschappelijke publicaties en inzonderheid om het gebruik ervan toe te laten in het «Recueil des Travaux Chimiques des Pays-Bas».

Reeds vroeger (Maart '46) werd in het «Chem. Weekblad» door een tiental chemici een lans gebroken voor het gebruik van het Esperanto en met kiem betoogd: «Dat het hoog tijd wordt dat aan de veelaligheid in de internationale wetenschappelijke literatuur, alsmede op de kongressen een eind komt. Het is een eis van efficiency. Eentaligheid zij het doel».

In het nummer van Februari nu betoogt Drs Roelofs op merkwaardige wijze dat een of ander nationale taal hier toch geen kans krijgt. Dit bijke uit volgende passage van zijn warm pleidooi:

GEEN NATIONALE TAAL.

«Naar onze mening is de kans van een nationale taal nul. Argezien nog van het feit, dat het niet de meest efficiënte en economische oplossing zou zijn, omdat zelfs een betrekkelijk eenvoudige nationale taal, als bijv. Engels, vele malen meer tijd vergt om goed geleerd te worden, dan een «kunsttaal», als bv. Esperanto, terwijl toch zulk een kunsttaal wat rijkdom en nauwkeurigheid van uitdrukking aangaat, voor geen nationale taal behoort onder te doen.

AFGEZIEN

van deze taal-technische overwegingen, zijn het de politieke bezwaren, die deze oplossing volkomen illusoir maken. Noch de Russen, noch de Fransen, noch de Spaans-, noch de Duitssprekende volken, noch de Italianen, noch ook veel leden der kleinere naties zullen bereid zijn de Engelse taal (bijv.) een dergelijke monopoliepositie te geven.

DUURZAME VRIENDSCHAP

is in het algemeen nu eenmaal slechts mogelijk op een basis van gelijkberechtigtheid. We kunnen dan ook gevoeglijk vaststellen, dat naast Engels, Frans en Duits ook het Italiaans een tamelijke plaats in de chemische literatuur inneemt en dat de omvang en de kwaliteit der jaarlijks verschijnende Russische literatuur zich al kan meten met die der voornaamste drie en nog voortdurend groeit.

ALS DEZE ONTWIKKELING

zo doorgaat, mag men aannemen, dat ook de literatuur in de Spaanse taal de achterstand zal inhalen. We mogen dan ook wel vaststellen, dat er niets te bespeuren valt van een geleidelijk verdringen van de overige talen door één nationale taal, noch in het internationale verkeer in het algemeen, noch in de chemische literatuur in het bijzonder».

ESPERANTO, DE OPLOSSING.

Dit onweerlegbaar betoog, en vnl. het feit dat in een nederlandse, wetenschappelijke revue, spijs franstalige titel en veelalige inhoud, voortdurend naar middelen wordt uitgezien om uit het slop van de heersende talenchaos te geraken, wijst op de dringende nood aan een gemeenschappelijke, neutrale taal voor de wetenschap. Ook in deze kringen dringt het steeds meer door, dat alleen het Esperanto hier redding brengen kan.

Esperantaj sentencoj

Bona Esperantisto ne estas kiu bone esperas, sed kiu ebligas bonan esperon.

Malbone verkante en via propra lingvo, verku nur en ĝi: en Esperanto oni ja verkas sufiĉe malbone sen via helpo.

Nur talento, kompreno, imago, fantazio, klareco kaj bongusto — kaj vi ĉion bone kaj bele esprimos en Esperanto: oni bezonas nenion pli...

Internacieco ne estas neo de nacieco: internacieco ne pretendas forigi la malbonajn kvalitojn de la nacioj; ĝi celas nur transdoni la bonajn de unu nacio al alia.

Het belang van het Esperanto voor de Taalkunde

prof. W. E. COLLINSON

De hoofproblemen van de algemene taalkunde behandelen het in overeenstemming brengen van het woord met de gedachte, de wijze waarop de taal verkregen wordt, de evolutie van klanken en betekenissen, de gunstige voorwaarden voor dialectvorming of éénwording en de morfologische structuur. Voor ieder punt verschafft het Esperanto waardevol studiemateriaal. Van onschatbaar belang is het feit, dat ieder werk in onze taal — die tevens vanwege haar jeugdige ouderdom nog gemakkelijker in verband overzichtbaar is — een nauwkeurige datum draagt. Wie het Esperanto bestudeert kan de graad bepalen in dewelke wijzigingen aan de woordenschat aan logische, praktische of esthetische eisen beantwoorden; hij kan leren kennen in hoever het Esperanto zijn geschiktheid om de betekenissen te nuanceren verschuldigd is aan zijn oorspronkelijke en latere stamwoorden en aan zijn systeem van woordconstructie. In de jaarlijkse internationale congressen vindt hij een waardevol waarnemingsmiddel van fonetische fenomenen, waarvan men de bestudering in de toekomst met een voorraad grammofoonplaten zal kunnen vergemakkelijken. Vooralsnog dreigt ons geen gevaar, dat de taal dialectisch gesplitst wordt; zeker zou het de moeite lonen de bijzondere factoren op te sporen (invloed van onze taalinstututen en algemene voorwaarden van een Internationale Taal) die de duurzame eenheid bevorderen.

Voornamelijk biedt het Esperanto een pedagogisch belang voor de vraagstukken van de vergelijkende linguïstiek. Zijn internationale woordenschat selectieert elementen uit elke door de Westlingen sterk beïnvloede cultuur. Soms verschijnt dezelfde wortel in twee vormen, een van Latijnse afkomst en een van Franse (kap, ĉef; fabriek, forĝ; sid, seĝ enz.) Daarenboven is het niet zonder belang het respectieve aandeel van verschillende talen in het Esperanto met tabellen aan te tonen, voor wat wortel- en affixenbezit betreft. Tenslotte kan men de uitdrukkingen uit een bepaald vak verzamelen (bv. de landbouw, de godsdienst) en de bijdragen van de meest verscheiden cultuurperiodes. Ik wil nochtans niet alle vragen, die een studie waard zijn, uitputten maar er slechts de aandacht op vestigen.

Vergeten wij niet, dat het doel van het Esperanto meer praktisch en ethisch dan theoretisch is. Voor alles moeten wij het leren gebruiken en het deugdelijk en licht-functionerend houden. Enkel na een studie à fond hebben wij het mechanisme te demonteren en elk radertje onder de lens van de theorie te houden. In geval van noodzaak zal de taal zich ongedwongen herstellen. Laten wij dus vol vertrouwen voorwaarts gaan tot wij zelf er zullen in slagen de ganse mensheid te overtuigen van de wijsheid van onze onderneming.

Uit «La homa Lingvo» -1927 vert.-Tm.

ZAANDAM

E. semajno okazos en Zaandam (Ned) de la 13-a ĝis la 21-a de sept. 1947. Dutaga aŭtobusa vizito de flandraj E-istoj estos organizita: foriro el Antwerpen sabate 20.9 je la 14-a h.; reveno en Antwerpen, dimanĉe 21.9 je la 22.30 h. Nepre tuj skribu al: T. Van Gindertaelen, Leopoldstr. 95 E, Mechelen.

LA STUDANTO

Na 25 bijdragen, na 25 oefeningen — ho, het gewichtig jubileum! — neem ik van U afscheid: de redactie van F.E., zoëven in mijn handen gekomen, laat mij niet meer toe onze belangwekkende en leerzame rubriek te verzorgen.

Ik richt dan een woord van dank tot U: om het vertrouwen, dat U mij aanhoudend schonk, om uw opmerkingen, suggesties, om uw regelmatige medewerking — die mij steeds een aanmoediging was in de enigszins saale taak — en om uw stipte inzendingen.

Mijn opvolger T. zal mijn taak met onbetwistbare bevoegdheid en onvermoeibare toewijding voortzetten: ik dank hem er voor en wens hem van harte succes toe. Hij zal gewis deze rubriek een veel gelezen hoekje van ons blad maken en U zult hem, Studantoj, dezelfde medewerking, dezelfde trouw gunnen.

In de uitbouw van onze rubriek, verder geen wijziging tenzij de studies en de steeds aangepaste oefening thans eerder stof voor «beginnelingen» zullen bieden, wanneer totnogtoe hoofdzakelijk «meer gevorderden» werden bedoeld. Het opzet is derhalve, rekening houdend met het groeiend aantal nieuwelingen en inzonderheid de radiokurseries, een algemeen overzicht uit te werken van alle elementaire punten der spraakkunst, waarmede hieronder een begin wordt gemaakt.

T.V.G.

Wordsplitsing op het eind van een regel

Wil men foutloos Esperanto schrijven, dan moet men, naast de spelling en de grammaticale correctheid, ook het afbreken van de woorden in acht nemen.

Bij de overgang naar een volgende lijn, breekt men in 't Nederlands de woorden af tussen twee lettergrepen, zoals men die in de uitspraak onderscheidt: ka-rak-ter, ar-ron-dis-se-ment, len-te bloe sem.

1. Evenzo in Esperanto: aŭ-to-mo-bi-lo, in-te-lek-to, pro-pa-gan-do.

2. Men mag echter de woorden ook afbreken tussen de samenstellende grammaticale delen: kre-it-aj-o, akcept-ant-e.

3. De wordsplitsing mag zelfs willekeurig geschieden: av-ent-uro, i-nte-rnac-ia. Hoewel Zamenhof deze laatste manier niet toepaste, verklaart hij in zijn «Lingvaj Respondoj» dat het afbreken van woorden ons nooit in verlegenheid mag brengen: splitsen waar het best past. Om dit te staven voert hij als argument aan, dat het overbrengen van een woorddeel naar een andere lijn slechts een zuivere papier-zaak is, die niets met de taalwetten gemeen heeft.

Wat er ook van zij, deze derde wijze kan niet aangeraden worden, wegens het vreemd uitzicht van de woorddelen. 1 en 2 worden het meest toegepast.

Opmerking: In het Nederlands splitst men de samengestelde woorden en de woorden met een voorzetsel tussen de delen, die op zich zelf bestaan: vooroordeel (niet vooroordeel), aartsengel (niet aart-sengel).

Het is goed daar ook in het Esperanto op te letten, en te splitsen: mal-alta (niet ma-lalta), larĝ-anima (niet larĝanima).

Bronnen: Tra la Labirinto de la Grammatiko (Faulhaber), Lingvaj Respondoj (Zamenhof), Kompleta Grammatiko kaj Vortfarado de Esperanto (Fruictier).

T.

OEFENING 26.

1. Splits de volgende woorden op twee (eventueel drie) aanbevolen wijzen: scivolomulo, eksinstruisto, Esperanto, mal-avara, bonedukiteco. — Vb. pinarbaro: a) pin-ar-ba-ro; b) pin-arb-ar-o; c) pin-arbaro.

2. Gebruik elk woord in een goed gebouwde zin van minstens vijf woorden.

Verbetering: Oefening 25

A) *Fidela servisto*: Antaŭ ioma tempo, sinjoro C. sendis sian domserviston Jakobon al la prezidanto de la tribunalo por inviti lin tagmangi ĉe li.

Li iris al la servisto ke li rapidu, tial ke lia amiko kutimis forlasi sian domon ĉirkaŭ la naŭa. Sed survoje Jakobon renkontis kamaradon, kiu keikas temporetenis lin, tiel ke li ja malfruis.

Li tuj iris al la tribunalo kaj eniris la ĉambregon, kiam la prezidanto rememorigis la atestantojn pri la graveco de la juro. Jakobon lokis sin apud ilin kaj kiam la atestantojn estis rekonduktataj al la atendejo, li volis alparoli la prezidanton. Sed ĉi tiu ne lasis lin diri kaj li devis, kun la aliaj, forlasi la ĉambregon.

B) *Wen trouw dienaar*: Toen alle getuigen voor de rechter verschenen waren, bleef er nog één over Jacob werd binnengeleid en moest, even als de anderen, zijn naam opgeven en ook zweren, niets dan de waarheid te zullen zeggen.

Hij probeerde zich te verzetten maar, daar de president dreigde hem te zullen straffen, onderwierp hij zich.

Toen zei de president: «Vertel wat gij van de zaak weet.»

«Daar weet ik niets van.»

«Maar wie heeft u dan laten komen?»

«Niemand, maar Mijnheer C. zendt mij om U uit te nodigen, vandaag bij hem te komen eten.»

Een algemeen gelach volgde op deze woorden.

«En daarom komt gij hier, en legt gij een eed af?»

«Ja, omdat U anders niet naar mij luisteren wou. Ik was naar Uw huis gegaan, maar U was al vertrokken en toen ben ik hierheen gekomen.»

De rechter droeg de knecht op, zijn meester te groeten en hem te zeggen dat hij de uitnodiging aannam, waarna hij hem liet vertrekken.

La Redakcio respondas

EKZERCO JUNIA, No 24

Ĉiuj ensenditaj tekstoj vere taŭgis; kiel kutime rimarkigoj pri la nederlandigo neniel necesas kaj jenon mi notis koncerne la esperantigon de «Geschiedenis»:

deskundigen: mi preferis «*fakuloj*», kiu havas generalan signifon (*sin okupi pri aparta teknika fako*), kiam aliaj tradukoj ne tiel taŭgas aŭ estas tro specialaj: *kompetentuloj* (iu, kiu estas kompetenta), *spertulo* (iu, kiu havas sperton), *ekspertizistoj* (iu, kiu estas komisiita...)

het positief-exacte: la kombino de *ekzakia* (science gusta kaj severe preciza) substantive uzata kaj de *pozitiva* (bazita nur sur faktoj) ŝajnas al mi akceptebla kaj plej korekta: do, *pozitiv-ekzakto*. J.S. Hasselt, A.L. Antwerpen, F.B. Laak-Houthalen, S.P., Blankenberge, Verda: via teksto estis resendita kun personaj notoj.

Redaktaja Konkurso

(F.E. DECEMBRA No)

Fine seligo — prokrastita pro la lokomanko — pri la konkurseto, kiun partoprenis jenaj ensendintoj: 1) *Del Rozo*: «Aŭtuna Melankolio»; 2) *Dunkardo*: «La Aŭtuno»; 3) *Laiko*: «La lasta Honoro»; 4) *Paculino*: «Rakonto»; 5) *Vintro*: «Aŭtuno».

Sen-ia dubo «Aŭtuno» de *Vintro* superas ĉiujn aliajn ensendojn konstrue, gramatike kaj stile; ĉar temas pri *Verda*, kiu persone deziras resti «ekster konkurso», li ne ricevas premion.

Sekvas «La lasta Honoro» de *Laiko* (A. Lodema) kaj «Aŭtuna Melankolio» de *Del Rozo* (P. Varena), kiuj ambaŭ samvaloras, kiam oni konsideras ke la unua estas gramatike pli korekta kaj la dua, precipe stile, pli taŭgas.

Viciglas poste «Rakonto» de *Paculino* (sen alia indiko), kiu bone prezentas sed stile kaj gramatike iom seniluziigas, kaj mallonga «La Aŭtuno» de *Dunkardo* (S. Popelier), kiu montras samajn mankojn sed estas vere ne tre ampleksa kaj ne tre enhavoriĉa. Tamen ambaŭ indas, post revizio, publikigon.

Car *Vintro* estas «eksterkonkurso», ni premiis *Del Rozo* kaj *Laiko*, ambaŭ unuaj (por ĉi: «Akbar»), *Paculino*, tria (Se Aŭskultas la Animo) kaj *Dunkardo*, kvara (Esperanto en la ĉiutaga vivo de Swagers kaj Finet).

Intertempe la premioj estos ricevintaj la modestan donacon de V.E.B., escepte *Paculino*, kiun ni petas komuniki nomon kaj adreson, por ke la premio povu esti sendita. Ni prezentas al ĉiu el ili nian koran gratulon kaj esperas ke la premio instigos ilin unuflanke ade perfektigi sian verkadon kaj alianflanke verki sen alia stimulo, ĉar vere en la esprimado de pensoj kaj interna vivo kuŝas nepre kaj alta gojo.

La lasta Honoro

verkis : Laiko

Militŝipo kuŝas en la rodo. Ĝia flago, hisita nur je duona alteco, flirtas sur la gafo : en la ŝipo troviĝas mortinto. Remboaton oni mallevas : aro da maristoj, blue vestitaj, malsupreniras kaj ekŝidas sur ĝiaj benketoj. Poste oni movas la ĉerkon, kovritan per la patruja flago, suben en la boaton. Kelkaj mallongaj ordonoj : dekdu maristoj kaptas la remilojn kaj nun la boato direktiĝas al la haveno. La remada ritmo estas tre malrapida ; nur dudek brakomovojn ĉiunite permesas la funebra takto. Dua boato, enhavanta taĉmenton da marsoldatoj, armitaj per pafiloj, sekvas same malrapide.

La boato atingas la havenkajon. La dekdu remistoj levas la portilon kun la ĉerko sur siajn ŝultrojn. La kondukanta oficiro ordigas la funebran procesion : antaŭe la tamburistoj kaj fifristoj, sekve la armitaj marsoldatoj, poste la ĉerko kaj fine la samsekcianoj de la mortinto.

« Antaŭen ! » komandas la oficiro kaj la malgajiga sekvantaro malrapide ekmarŝas. Tamburistoj kaj fifristoj aŭdigas funebrajn marŝojn. La tamburoj, kiujn kovras nigra krep, surde bruas. La funebraj melodioj de la fifroj plende resonas kaj ekblovo de la vento portas ilin ĉien. La procesio impresas melankolie.

Jen la tombejo. La aŭtuna vento forte puŝas tra la jam maldensiginta foliaro de la arboj. La branĉoj kurbigigas kaj la folioj muĝetas. Verdflavaj, flavaj kaj brunaj ĉi tiuj ŝvebetas teren kaj kovras la ĉerkan flagon. La sud-okcidenta vento pelas malhelgrizajn nubojn, gravedajn de pluvo, en la ĉiela arkajo ; amasego da hirundoj flugas suden. Pala suno videbliĝas nur de tempo al tempo inter la nuboj ; korvoj grakas, paseroj pepas malkviete. Velkantaj floroj kaj kronoj kuŝas sur diversaj tombŝtonoj. Suno, ĉielo, vento, folioj falantaj, birdaro, ĉio influadas la animstaton de la homoj : oni sentas la aŭtunan sezonon.

La siliko grincas sub la piedoj, ĝis oni haltas ĉe la nove fosita tomo, sur kies fundo la falintaj folioj jam sternis tapison multkoloran. Oni mallevas la ĉerkon en la tombon.

Nun la oficiro ekparolas. Li rememorigas la vivon de la mortinto, kiu pereis okaze de akcidento en ekzerco. Li akcentas la tragikon de la sorto de maristo, kiun oni devas enterigi en fremdan grundon. Nek liaj parencoj, nek liaj amikoj povas partopreni la lastan honoron, dediĉatan al li. Ĉu granda konsolo ke la akcidento ne okazis en plena maro, ĉar tiam la kadavro estus jetita en la ondojn ?

Post ĉi tiuj funebraj vortoj, li komandas la marsoldatojn. Ili alten direktas siajn pafilojn. « Fajr ! » Krakas la salvo. Terurigite, la paseroj amase forflugas. Ankoraŭ dufoje resonas la salvo. La solenaĵo finiĝas.

Silente la sekvantaro forlasis la tombejon. Ekster la pordego, maristoj kaj marsoldatoj denove vicigis. La tamburistoj forŝovas de siaj tamburoj la nigran krep. Post la ordono : « Antaŭen ! », la trupeto paŝas al la haveno. Sed nun la fifristoj aŭdigas gajajn melodiojn ; la marŝritmo estas pli rapida, pli vigla. Alveninte sur la havenkajo, ĉiu reprenas sian lokon en la boatoj, kiuj baldaŭ elveturas la havenon, movataj per fortaj, pli rapidaj remiltiroj ol antaŭ du horoj.

Sur la ŝipo oni hisas la flagon ĝis la gafopinto. Surŝipe la ĉiutaga vivo baldaŭ forgesigas mortinton.

Aŭstria Esperanto-Kongreso

La Kongreso de Aŭstria Esperantista Federacio okazos la 29-31/8/1947 en Kufstein, Tirol. Por morale apogi la Movadon en Aŭstrujo kaj influi la ne-esperantistojn, ĉiuj E. organizaĵoj, grupoj, instancoj kaj Esperantistoj ĝenerale estas petataj sendi saluton al : Esperanto-Kongreskomitato, prezidanto : Dro A. Huber, Kufstein Zell, Tirol, Aŭstrujo.

OLIVA

verkis : E. Claes

el la flandra : Verda kaj Hedero

Kiam la fervojo de Zichem al Scherpenheuvel estis konstruata, unu el la valonaj inspektoroj ekloĝis en la blanka domo ne tre distanca de la nia, voje al Averbode, ĉe la ŝoseo. Iun matenon, mi iris al la lernejo kaj vidis antaŭ mi tri knabinetojn paŝi sur la vojo, ankaŭ en la direkto de la vilaĝo. La plej granda mantenis la plej etan. Ili apenaŭ timeme rigardis min, kiam ilin mi atingis kaj, nesalutante, preterpasis. Estis la tri filinetoj de « la Valono », kiuj aliris la knabinan lernejon. Tagmeze mi revidis ilin, mi aŭdis ilin france interbabilii, mi vidis ilin la postan tagon mi vidis ilin ĉiutage, mi scias ke la plej granda knabina nomiĝas Oliva, kaj... kaj por mi, ĉio bela, bona, kara, angela, dezirinda en la mondo nomiĝis Oliva. Kontraŭ tio, ĉio malgravis. Machteld, Veerle, Dakerlia, Lieske, ĉiujn noblajn kaj blondajn romanvirgulinon kaj librojunkrinojn de Flandrujo eklipsis ŝia valona palpeblajo, la malhelaj okuloj, la rondaj vangoj kaj la nigra hararo de Oliva, kiu estis la filino de... Liliano. Mi konsciis ke mi perfidas Machteld kaj Veerle. Vespere, enlite fermante la okulojn, mi vidis antaŭ mi nete konturiĝi Jan Breydel kiu, seniluziigite, riproĉe rigardis min kaj sopiris : Nest, vi disrevigas min ! » En mia koro mi lojale penis ne enamiĝi al Oliva, sed revidi ŝin la postan tagon sufiĉis por ke mi falu. Matene, ironte al la lernejo, mi atendis ĝis mi vidis la tri fratinetojn paŝi. Tiam mi rapidis, malantaŭis dudek paŝojn, neniel petolis, eĉ ne levprenis ŝtoneton, ĝis la placo, kie ili flankeniĝis dekstren kaj mi rekte vojis plu al la knaba lernejo. En la klaso, mi plej ŝatis rigardadi en la Biblio Judith, kiu senkapigis Holophernes, ĉar, ŝajnis al mi, ŝi similis al Oliva. Kiam la lernantoj blufis inter si pri sia knabino, ŝia « kapriceto », mi ade nomis Ree van Rikus de la Angulo, ĉar mi dancis kun ŝi okaze de la Johana kermeso. La nomon de Oliva mi neniam diris al iu, ĝi estis tro sankta por mi, miaj sentoj estis tro veraj kaj puraj. Post la lecionoj, mi troitis ĝis la domo de la vojisto, tie vegetis ĝis Oliva reaperis kaj, je dudekpaŝa distanco, mi sekvis. Kiam ni feris, dimanĉe, jaŭde posttagmeze, mi kuŝiĝis malantaŭ la heĝon de la ĝardeno de Oliva por vidi ŝin, aŭdi ŝian voĉon kiam ŝi tie ludis. Mi dufoje atentigis ŝin pri mi, jetante ŝtonetojn en la ĝardenon. Ĉiutage mi esploris mian vizaĝon en la spegulo. Mi trovis min urse malbela : sunbrulumita vizaĝo, grandaj oreloj, blankaj pikharoj. Iun tagon, mia patrino komisiis min fari acetan en butikoj, kaj kiam mi revenis, ligita kaprino paŝtiĝis sur la vojorando apud la domo de la Valono. La kaprino de Oliva ! Mi lasis la beston forrodi la kuketon, klun mi ricevis en la butikoj, mi karesis ŝiajn orelojn, frapetis ŝian ventron, frotis ŝian mentonon, premis ŝian malmolan kapon al mia vango, tiel flate kiel mi neniam traktis beston, eĉ ne homon. La kaprino ŝajne neniel komprenis miajn afablaĵojn kaj volis kornobati. Ŝi ja ne povis diveni ke por mi ŝi reprezentas alian estajon. En la mallumo mi metis iun vesperon tri duonmaturajn pomojn sur fenestrobeton de la hejmo de Oliva. Kiam, la postan tagon, mi vidis en la lernejo Jul van Rikus, kiu loĝis malantaŭ la domo de la Valono, mordi pomon kiu tre similis miajn pomojn, mia koro sangis de nigra vengemo. En tiuj tagoj mi travivis amare deprimajn momentojn. Mi ankaŭ fariĝis pli trankvila, preskaŭ modele virta, io dolĉa penetris ĉiujn miajn agojn, ankaŭ interne. Kiam dimanĉe mi rigardis la statueton de la sankta Virgolino kun la ĉirkaŭe brulantaj kandeloj, mi pensis pri Oliva.

Infanamo ! — Do io ridetiga, Olinjo.

Por mi mem mi mallaŭte diras vian nomon. Neniam mi parolis kun vi, saluti vin mi eĉ ne kuraĝis. Eĉ ne per miaj fingropintoj mi kuraĝis tuŝi vian maneton, nur sen via scio mi kuraĝis rigardi vin. Poste mi neniam plu vidis vin, eĉ neniam plu aŭdis de iu ajn prononci vian nomon. Sed pura kiel florfo-

lieto vi restis en mia memoro, Olinjo. Mi ankoraŭ vidas vin antaŭ mi, precipe viajn infanokulojn, timajn ĉar neniu komprenas vian lingvon. Vi estis por mi kia unua matenkrepusko de granda infanaspiro al ĝojo aŭ eble al ĉagreno aŭ al vivobelo. Kaj en ĉiuj miaj infanmemoroj staras via bildo, knabineto el Valonujo, kiel la plej kara, la plej pura, kiel sanktaĵo kun ĉirkaŭaj kandelotoj.

Cu vi ankoraŭ vivas ? Cu de tiam vi feliĉis ?

Infanamo. — Ni do ridetu, Olinjo.

Dimanĉe. La posttagmeza diservo finiĝis. Super la marĉa tero de Zichem, la varmega somersuno. Ni eniris la paŝtejojn, rigardadis la fiŝistojn, la naĝantojn, mem naĝis, vagis laŭ la kanaloj kaj riveretoj kaj revenis al la ŝoseo. En la foro, ni subite vidis ion mirindan. Estis malgranda ĉareto, ne hundoĉaro, — sed ja kio jungita al ĝi aŭ sidanta sur ĝi ? ? Ni kuregis antaŭen kaj fine vidis... Kaprino antaŭis la ĉareton kaj en ĝi sidis la tri filinetoj de la valono, la du pli junaj kun la vizaĝo malantaŭen, Oliva antaŭe kaj flanke de ŝi... Nest Schuyten, kiu ludis koĉeron.

Mi kredas ke la dramo en mia koro estus estinta malpli dolora, se alia knabo estus sidinta flanke de Oliva. Sed ĝuste Nest Schuyten !... Ja sidante flanke de mi a Oliva, en mia ĉareto kaj kiu neniel pli ol mi konis la valonan. Mia koro haltis, mi blankiĝis, mi estus mordinta arbon pro kolero, ĵaluzo, ĉagreno, malespero. Kun ŝnurita gorgo, mi paŝis kun la aliaj knaboj apud la ĉareto. Nest mienis kvazaŭ li ne vidus nin, kvazaŭ ni estus tro malaltaj, li rigardis nur la kapon de la kaprino, de mi a kaprino, al kiu mi donis mian kuketon, kiun mi karesis. Li kriis dju kaj aversee kaj allee kvazaŭ france. Oni bone rimarkis ke la valona kaprino ne komprenas lin. Li rugis de fierego. Petik van de Lange demandis al li : « Cu via karulino, knabo ? » Se li estus jesinta, mi estus plenuminta murdon. Antaŭ ol ni atingis la stacidomon jam dudekkvoro da knaboj flankis la ĉareton. La jungilaro el flava ledo kun arĝentaj sonoriletoj kaj la vipo kun ruĝa tenilo estis ĝenerale admirataj. Tio estis riĉo. La kaprino ŝajne streĉis siajn fortojn por antaŭenigi sian ŝarĝon kaj de temp' al tempo strabis al la buboj : ĉu ili ne iom puŝu la ĉareton ? Duon da fojoj ŝi haltis por ripozi. Tiam ni ĉiuj haltis kaj atentis kion la kaprino faris kaj, kiam estis finite, ni plu akompanis ŝin.

Neniam mi tiel skandale krule traktis kaj bategis studkunulon, kiel la postan tagon, ĉe la klasofino, Nest Schuyten, kiu ne scias kial. Sed ankaŭ mia vizaĝo estis unu sanga skrapovundo. Lia patro, Stainke Schuyten, venis plendi ĉe ni. Sed vidinte mian vizaĝon, li ne insistis kaj hejmeniris konsolita kaj kontenta.

Kelkajn semajnojn poste, la valono definitive forlasis la regionon kun siaj tri filinetoj, kun la kaprino kaj la ĉareto. En ĉi tiu li samtempe kunprenis mian unuan amon.

(El « Jeugd » — « Juneco »)

Klarigaj notoj :

Zichem, Scherpenheuvel, Averbode : brabantaj komunumoj.

Machteld, Veerle, Lieske, Dakerlia : famaj heroinoj el la flandraj historioj kaj literaturo.

Jan Breydel : fama figuro el la Iberiga batelo de la flandroj en la XIV-a j.c., unu el la gvidantoj de la « Klauwaards » (unganoj : pro la ungoj de la leono, figuranta en la blazono de la Flandroj), kontraŭ la partianoj de la tiama franca reĝo, kiujn oni nomis « Lellaards » (Lilianoj : pro la tri lilioj, kiuj ornamis la blazonŝildon de la francaj reĝoj de la familio de la « Bourbons »).

Nest : malplilongigo de la antaŭ nomo de la aŭtoro, Ernest.

Ree kaj Jul van Rikus de la Angulo, Nest Schuyten, Petik van de Lange : flandraj antaŭnomoj kaj nomoj.

Judith kaj Holophernes : bibliaj personoj ; la unua, judino el Betulia, mortigis la duan, asiran armeestron, okaze de la sieĝo de la dirita urbo en 647 antaŭ Kristo.

dju, aversee, allee : kripligo de la francaj vortoj hue (antaŭen), avancez (antaŭeniru), allez (iru).

WAT ZEGGEN ZIJ OVER ESPERANTO ?

Louis Lumière, lid der Wetenschappelijke Akademie, uitvinder der kinematografie.

Ik ben er van overtuigd dat de algemene aanvaarding van het Esperanto uitstekende gevolgen kan hebben op het gebied der internationale betrekkingen en voor de wereldvrede. Het komt er echter op aan het Esperanto als verplicht leervak ingevoerd te krijgen in de scholen. De inspanning die hierdoor van de jongelui zou worden geveerd, NA het lager onderwijs, dat zich dienaangaande tot de studie van de moedertaal zou moeten beperken, zou werkelijk gering zijn en de grondslag leggen voor de internationale betrekkingen en uitwisselingen alderhande.

Esperanto-tagoj en Bergen-op-Zoom

Okaze de la 60-jareco de Esperanto, la lokaj sekcioj de LEEN kaj NK, kun konsento de NCKE, organizos, la 27.7.47, specialan E. tagon, en kiu la nova memorigaĵo de la E. monumento (la nura, kiu restis konservita en Eŭropo !) estos malkovrita de la Oficiala Instruista Reprezentanto, J.C.A.F. Kuipers. La partoprenantoj estos akceptataj de la Urbestro Ir. H.B.J. Witte en la Urbodomo. Varia programo disvolviĝos la tutan tagon : Diservo por katolikoj kaj versajne por Protestantoj, komuna tagmanĝo, vizito de vidindaĵoj, teatraĵetoj ktp. Ankaŭ sabate, aranĝoj estas antaŭviditaj. Oni senprokraste anoncu sin ĉe : Esperanto Propaganda-Commissie, Antwerpsestr. 45, Bergen op Zoom (Nederland), kie ĉiuj informoj estos volonte donitaj.

Tutmonda Junular-Organizo

La Tutmonda Junular-Organizo, restarigita en 1945, organizos trian Internacian Junular-kunvenon tutsemajnan en Ipswich (Anglujo) en Aŭgusto venonta ; pri ĝi, kiel cetera pri tiuj de Groet (Ned.) kaj Tervuren (Belg.), filmo estos farita.

Ekde 1945 TJO regule eldonis, kiel antaŭ la milito « La Juna(n) Vivo(n) », organon por gejunuloj, edukatoj kaj junular-amikoj ; ĝi fariĝis de 1.7.47 la oficiala organo de I.I.K. (Internacia Instruista Kunlaboro).

Por pruvi sin parto de la tuta Esperanto-movado, TJO decidis aliĝi, kiel organiza fako, al UEA.

Informojn petu ĉe la sekretario : M. v.d. Horst, Johan Idastr. 32 Rotterdam N. (Ned.).

Hungarujo

El propono akceptita en Budapeŝto, la 3.5.47, de la Socialdemokrata Partio rezultas jeno : La Partio konstatis kun granda ĝojo ke, grandparte pro ĝia apogo, la instruado de Esperanto komenciĝis en pluraj lernejoj ; ĝi opinias necesa la devigan instruon de Esperanto en kiel eble plej multaj lernejoj. Ĝi nomas la subtenon kaj disvastigon de Esperanto necesa i.a. por la plialtigo de la internacia spirito de la laborista movado kaj akceptas Esperanton kiel unu el la lingvoj de siaj internaciaj rilatoj.

GRAVA AVIZO

Flandra Esperanto-Instituto estos fermita de la 25-a de julio ĝis la 18-a de aŭgusto. Mendojn kaj korespondajojn sendu antaŭ aŭ post tiuj datoj !

Flandra Esperanto-Instituto
V.z.W.

P. v. Humbeekstraat 3,
Brussel-West
(Postrekening: 3268.51)

Ĉu sur via librobreto troviĝas la sekvantaj verkoj, kiuj *komplete* elĉerpigis ĉe la koncernaj eldonejoj kaj de kiuj restas en nia Instituto nur malgranda kvanto (de kelkaj titoloj nur du-tri ekz.)? Tuj esploru vian bibliotekon kaj senprokraste faru la mendon antaŭ kom-
pleta elĉerpigo!

- En Okcidento nenio nova* de Remarque 252 p. Bindita : fr. 97
- Ŝi de H. Rider Haggard* 278 p. Bindita : fr. 50
- Fanny de Edna Ferber* 240 p. Bindita : fr. 50
- Riĉa kaj sen mono* de Oppenheim 22 p. Bindita : fr. 50
- Hindo rigardas Svedlandon* de Sinder 200 p. Bindita : fr. 60
- Cirkaŭ la mondo* de J. Scherer 272 p. Abunde ilustrita : fr. 50
- Luno de Israel* de R. Haggard 220 p. Broŝurita : fr. 35
- Strato de fiŝanta kato* de Földes 268 p. Broŝ. : fr. 60; Bind. : fr. 75
- Maljunulo migras* de St. Engholm 48 p. Broŝurita : fr. 21
- Esperanto-English Dictionary* de E. Millidge 490 p. Bindita : fr. 120

BALDAŬ DE PLU LIVEREBLAJ!

Niaj Esperanto-Enigmoj kun premioj

PREMIO: Post la 24-a enigmo, s-ro P. H. Mooij el Brussel gajnis la premion. Gratulojn!

Sekvas kun 8 p.: ges-roj De Baets, Laporte, Pintelon A., Popelier, Verda; 6 p.: ges-roj Deckkers, Lodema, Roose F.; 5 p.: ges-roj De Kersgieter, Dhaens, Haneveir, Jurion, Maertens, Pintelon R., Steegmans. Ktp.

SOLVO DE LA 25-a ENIGMO.

Manpremo. Inperiestro. Sukoplana. Violkolora. Instruita. Apotekisto. Proksimumo. Stacidomo. Partopreni. Servistino. Piedpilko. Virgulino. Promenejo. Farmbieno. Ĉielarko. Poŝtmarko. Akvovilio. Samideano. Piedfingro. Sonorilaro. Familiano. Subaĉeti. Malliberejo. Interparolado. Kamparano. Kapdoloro. Vegetarano. Stupetaro. Boatveturi. Nenu estas profeto en sia landeto.

N-ro 26: KRUCVORTENIGMO.

HORIZONTALA. 1. impresanta guston, kiel mielo; fari ŝtrumpojn. — 2. la akvo fluas al ĝi (R). — 3. de neniu speco; troige ŝparema. — 4. akordigi du vortojn laŭ la sono de la lasta silabo akcentata (R). — 5. ovoforma; krustulo. — 7. rapide fermi kaj malfermi la okulojn (R). — 8. Konjunkcio. — 9. lignopeco (R); meti la piedojn alterne unu antaŭ la alia. — 10. konjunkcio. — 11. fama Esperanto-aŭtoro.

VERTIKALE. 1. oni bezonas ĝin por manĝi; ŝvelinta. — 2. batilo. — 3. apartenanta al la lando. — 4. balancetante dormigi (R); prepozicio. — 5. impresanta la guston kiel kakao; prepozicio. — 6. prefikso; prepozicio. — 7. surrela omnibuso; prefikso. — 8. flanko de domo (R); mezuri la pezon (R). — 9. rilatanta al iu eŭropa lando; mallongigo de konata Esperanto-grupigo internacia. — 10. iumaniere movi boaton (R). — 11. ĉiuj instrumentoj de metiisto; plenkreska knabo (R).

La solvon oni sendu sur aparta folio al POSTBUS 342, BRUSSEL, antaŭ la 31 de julio 1947.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

CAPITRO 25-a

La okuloj de Profesoro De Groot deturniĝis de la sen viva korpo.

«Li tuj mortis, Inspektoro. Kaj la kadavro?»

«Egale,» Kant lace diris. «Preparu ĉiukaze mortateston. Se la veturo ankoraŭ daŭrus iom, ni atingus Marseille kun kargo da kadavroj. Feliĉe, nun la afero finiĝis.»

La kapo de sinjorino Steinmann kuŝis sur la tablo. Kiam la tri viroj enpaŝis, ŝi iom rektigis.

«Ĉu... ĉu... li...?»

«Jes, sinjorino,» Kant dolĉe diris, «ĉu vi ne preferas aliri la ĉambron de via filo? Lin mem mi senprokraste sendos al vi. Por vi ne taŭgas ĉi tie. Via edzo juĝis sin mem...»

«Estas terure», ŝi rauke flustris.

La spuristo reinsistis ke ŝi aliru alian kajuton. Ŝi senvole lasis sin forkonduki de Doktoro Gulopez. Kant malvigle direktis sin al sia ejo. Pli ol iam li bezonis ripozon. Tamen li antaŭe liberigis Alex. Ties kazo restu provizore neglektita. Jam sufiĉe gravis!

La granda vila mano de Kapitano Joost frotis lian pezan mentonon en lia karakteriza maniero.

«Neptuno!... Neptuno!... bela okazaĵo! Ĉu vojaĝo... Vi tamen malkovris lin? Mi fine komencis malesperi. Mi do liberigu la alian kanajlon?»

«Jes, pri tiu kazo ni provizore fermu la okulojn, Kapitano. Kiam ni atingos Marseille?»

«Plej laste morgaŭ tagmeze. La ŝalupo bone antaŭeniras. Ĉu la markonisto eble telegrafu ion?»

«Jes, sed mi antaŭe redaktu la telegramojn.»

En sia kajuto, Kant skribis tri da il. Unu al la juĝa polico de Marseille, unu al la havenpolico kaj unu al iu Monsieur Pierre Lacroix, ĉefo de la Prokurora oficejo de la departemento Bouches-du-Rhone kaj kiu, laŭ la kora tono, certe estis persona konato de la Antverpenano. Doktoro Gulopez revidis lin tiel okupata.

«Mi preskaŭ finis, Doktoro. Miaj telegramoj pretas. Mi ilin portos for kaj poste mi iras dormi. Morgaŭ antaŭtagmeze mi verkos mian oficialan raporton. Mi ankoraŭ havas la tempon. Ankaŭ vi foje serioze ripozu. Mi ne plu bezonas vin», Kant riditis, etendis manon kaj varme diris: «Dankon pro via kompleksa helpo!»

«Sen danko,» simple diris la ŝakmajstro, «sed mi ankoraŭ havas peton.»

«Anticipe konsentitan»

«Ĉu mi povas disponi la ŝlosilon de la ejo de Maxton?»

«Ĉu nepre serioze? Ankoraŭ ĉiam ne konvinkita? Nu, jen. Dirite, farote.»

«Kaj krome, la fantomo sur la ferdeko...»

«Ne gravas, Doktoro.»

«Mi bedaŭras, Inspektoro, mi ne insistas, kvankam mi supozas ke vi scias kiu estis.»

«Jes, estas vere, mi estu sincera, mi ne volonte diras tion pro vi.»

«Nu, nu! Sed nun mi vere iĝas scivola! Mi petas...»

«Bone, estis... fraŭlino Durllet!»

Gulopez iel mallevis la okulojn.

«Mi konjektis tion, li mallaŭte konfesis. «Si do mensogis?»

«Ne, ŝi fakte ne mensogis, nur ne deklaris la plenan veron,» Kant senkulpigis.

«Nu, nu...» Gulopez meditis. «Sed ankaŭ vi ŝuldas ekplikon al mi. Kiel tio koncernas min?»

«Nu, Doktoro,» la detektivo serioze

JAĤTO VETURAS EL...

«KRIMINALA ROMANO»

Verkis: Deck Dorval.
Tradukis: Dro T. Ken.

diris, «kiel viroj, kiel amikoj, ni rapide solvu la aferon. Mi unue konfesu ke mi pli ol simpatiis fraŭlinon Durllet. Tamen mi baldaŭ sentis denove la teron sub la piedoj, rimarkante ke vi ne estas indiferenta por ŝi kaj ke vi mem viaflanke...»

«Konsentu interrompon, sinjoro Kant, sed vi eraras koncerne fraŭlinon Durllet kaj min. Mi ĉiam trovis ŝin simpatia, eble ankaŭ ŝi min, mi esperas, sed ne pli. Mi cetere jam delonge fianĉigis...»

Kant gapis de mirego.

«Pardonu, Doktoro, tion mi ne scias.» Sekvis mallonga silento. «Nun mi plu klarigos ĉion al vi. Kiam hieraŭ, post la tagmanĝo, mi aŭdis fraŭlinon Durllet disvolvi tiun ŝakteorion, mi unue opiniis ke ĝin instruis vi al ŝi. Kiam poste, vi klarigis al mi ke tio maleblas, mi subite scias ke estis ŝi, kiu restadis, la murdovesperon, sur la ferdeko. Preskaŭ laŭvorte ŝi ripetis kion ni diris inter ni. Mi tiumomente iom malbonhumoris. Vi ja memoras...»

«Mi neniel atentis tion, vere...»

Gulopez intencis aldoni ion, sed ŝanĝis la decidon, etendis manon al Kant kaj serioze diris:

«Vi estas vera kamarado, sinjoro Kant, mi estas feliĉa ĉar mi ekkonis vin. Sed mi nun deziras al vi bonan nokton. Morgaŭ malfacila tago sendube atendos vin. Bone dormu!» La pala rideto de Gulopez estis enigma.

Kant reve postrestis. Li fiksis sian vekhorloĝeton je la sesa kaj fordonis sin al *Morfeo*. Trihoran ripozon li konsentis al si.

Kiam, je la dirita horo, la vekhorloĝo sonis, li haltigis ĝin kun malbonnumera gesto, ankoraŭ momenton fermis la okulojn, sed fine trene levigis. Nur kiam li ĝuis la lukson de malvarma duŝo, li ree sentis sin vigla, eĉ malsatis. En la ejo de Maxton li trovis Gulopez sidanta en klubfotelo kaj fiksrigardanta la portreton de Elly. Tiel li videble pasigis longan tempon. Ĉiukaze amaso da stumpetoj de cigaredoj plenigis la cindruĵeton, kiu staris flanke de li. La fumo ŝvebis eksteren tra la maldekstra lukopordeto. Por teni ĝin aperta, Gulopez interŝovis ebonan linilon.

«Doktoro, kia vi aspektas?» Kant malkvietigis. «Per Dio, kion vi tiel longe faris tie ĉi?»

«Mi foje meditis funde pri ĉio,» Gulopez sopiris.

«Nu, refreŝigu vin. Vi ankoraŭ disponas du-tri horojn. Mi intencas inviti je la oka Profesoro De Groot kaj nian bravan Kapitanon al mallonga disvolvado. Ĉu ankaŭ vi bonvole ĉeestos?»

«Volonte,» Gulopez reve diris, dum li kontinue rigardis Elly Maxton, kvazaŭ li atendus de ŝi la savon.

Kant lasis lin sola kaj promenis al la mangosalono. Ankoraŭ neniu. En ĝi tro varmism por li, juĝis, kaj li mendis duon da panetoj.

La kelnero vere personigis la komplezon.

«Ne penu, amiko. Mi mem kunprenos la panetojn sur la ferdekon. Vi simple portu tason da kafo. Dankon.»

Supre, li preskaŭ eligis krimon de surprizo. Triborde, kliniĝinte sur la pavezo, Yvonne staris. Feliĉe, ŝi ne jam vidis lin. Li restis momenton sendecida. Tiam

ŝi turnis sin, kvazaŭ sentante la okulojn direktitajn al ŝi.

«Ho! Sinjoro Kant. Jam tiel frue el la lito? Mi eksciis de la dejoranta oficiro ke vi okupis vin ĝis malfrua nokto kaj ja solvis la murdokazon. Mirinda laboro! Ĉu mi povas gratuli?» Ŝi etendis sian delikatan sveitan manon, kiu komplete perdis en la pugnego de Kant.

«Dankon, fraŭlino Durllet. Ĝi ne estis tiel kolosa...!» li senhelpe reagis, «mi intencis matenmanĝi ĉi tie.»

«Brila ideo. Ĉu ni kune ĉetabliĝu?» Kant malcerte ĉirkaŭrigardis. Feliĉe, jen alvenis la kelnero kun kafo. En la daŭro de fulmo, li instalas, laŭ peto de Kant, tableton kaj kovris ĝin por du.

«Jam horetan mi estas supre», ŝi verve babilis, «ĉi tie ĉio tiom belas...» Ŝi montris la foran teron, «Korsiko!...»

«Jes,» Kant diligente diris, «oblikve malantaŭ ni, situas «Ile Rousse» kaj ion pli malproksime, kie la grizo kaj la verdaj makuloj ŝajne levigas el la blua maro, «Calvi».

«Ile d'Amour», Yvonne revis kaj Kant preskaŭ misglutis tro grandan mordon el la paneto.

La konversacio sekve temis pri la baldaŭa fino de la veturo.

Sen transiro, Kant demandis: «En la antaŭhieraa nokto vi ne estis en via kajuto?»

«Ne, mi estis supre, sur la ferdeko.»

«Jes, mis scias.»

«Ĉu vi do rekonis min?»

«Neniel.» Li rigardis la horizonton. «Kiel vi ne tuj konfesis tion?» La demando estis pli bedaŭra ol riproĉa.

«Mi... prefere prisilentis tion.» Ŝi iel hezitis. «Iom post la ŝakludo, Dubois denove maloportunis min. Li kutimis al tio. Li lokis sin antaŭ mian pardonon; tiam mi kuris supren kaj renkontis Doktoron Gulopez. Mi estis kontenta ke li gvidis min. Ĉirkaŭ la duono antaŭ noktmezo mi ree subeniris. Dubois ĝuste forlasis sian kajuton. Por ne renkonti lin, mi ree rapidis supren. Virino ne ŝatas paroli pri tiaj aferoj... Vi komprenas...»

Ŝi atendis la opinion de Kant. «Vi ja kredas min, sinjoro Kant?»

«Sed evidente, kaj mi komprenas viajn skrupulojn...» Li versis duan tason da kafo por ambaŭ. «Estis terura veturo.»

«Kaj ĝi tiel agrablis, se tiuj fiuloj...»

«La homoj ne malbonas, la cirkonstancoj igas ilin tiaj. Ĉu vi serĉos alian oficon?»

«Nu jes, mi ja devos, ĉu ne?»

«Sed vi ne ĉiam laboros», intence diris la Inspektoro. «Iam venos plaĉa junulo...»

«Plaĉa? Kio estas plaĉa, sinjoro Kant? Tio estas tiel relativa... kaj juna?... Oni ne determinas la junecon nur per naskiĝdatoj.»

Kant preskaŭ demordis la buŝojn de la pipo, kiun li intertempe ekfumis.

Sed por kio tia filozofado? Li ja ne havis ŝancon, li decidis. Finite! Kial peli sian kompatindan koron tra fajron, kiu jam tiel brulvundis lin?

«Iam vi edzigos junan, inteligentan kaj plaĉan viro, fraŭlino Durllet, jen miaj aŭguro kaj deziro.» Ili sonis iom patre.

«Ho! mi ne akordas kun vi. Ankaŭ

ANONCETOJ

Ĉiu vorto aŭ mallongigo : 0,75 bfr.
Enpresigo kostas minimume 15 bfr.
Unu int. respondukuponon valoras 3 bfr.

BANKOFICISTOJ: nepre anoncu vin ĉe nia Banka Esperanto-grupo, kiu ekzistas ĉe «Banco di Roma», Filio de Milano, Via Bocchetto, 4, Milan (Italujo).

MALGRANDA REVUO, kvaronjara 48-paĝa periodaĵo, belaspekta kaj alt-nivela. Enhavas artikolojn plej diversajn de bonaj Esperanto-verkistoj. Ĉefredaktoro: St. Engholm. Jara abonprezo: 56 b. fr. Abonu ĉe via Libro-Servo: Flandra Esperanto Instituto, P. Van Humbeekstr. 3, Brussel W.

FILATELISTO deziras interŝanĝi p. m. kun flandraj samideanoj. Skribu al: Hans Borschert, Scheinfurterstr. 43, Bamberg Germanujo, U.S. Zone.

FILATELISTO, juristo en granda entrepreno, volas interŝanĝi p.m.: Ladislav Luksan, Usti n.L., Mosnova 5, Ĉeĥoslovakujo.

AŬSTRO deziras interŝanĝi p.m. kun belgaj samideanoj; skribu al: Salzburger Esperanto Verein «Verda Stelo», Postfach 65, Salzburg I, Aŭstrujo.

SVEDO deziras interŝanĝi p.m.; Erik G. Anderson, Rudensschöldsgatan 31, Lidköping, Svedujo.

ESPERANTO-POSTMARKO BULGARA (30 levoj): mendu ĝin ĉe F.E.I.; prezo po ekz.: 7 Fr.

mi jam multe esploris la mondon kaj, sur tiu tereno, mi akiris alian konvinkon.»

«Kaj ĝi estas?»

«Viro ne edziĝu antaŭ ol li fariĝis tridekjara kaj, ĉirkaŭ tiu ĉi aĝo, la virino jam iel... eksmodiĝas.»

«Vere, tion mi ne scias.»

«Kial vi ne edziĝas, Inspektoro?»

«Ĉar mi enamigis al virino, kiu ne akceptas min», li eligis.

«Sed tion mi pene konceptas. Ĉu ŝi jam fianĉiniĝis?»

«Ne...»

«Kaj ĉu ŝi rifuzis vin?»

«Ne, sed...»

«Vi do ne svatis ŝin?»

«Se tio ja neniam utilis!»

«Sed, tio ne estas pardonebla! Ĉu ŝi estas bela kaj juna, via fraŭlino?»

«Tio estas tiel relativa,» li lakone respondis. Nu, ĉio estu eldirita!

«Mi verŝajne tro scivolos, ĉu ŝi havas belan nomon?»

Kant konfuziĝis. Li sentis la sangon alflui lian koron.

«Vi tiel silentiĝas, sinjoro Kant? Ĉu mi eble maldiskretis? Nu, virinoj ja scivolos. Mi cetere intencis demandi nur ŝian antaŭnomon...»

«...Yvonne», Kant mallaŭte murmuris antaŭ sin kaj ŝajnis al li ke la eĥo miloble ripetis la nomon. La ondoj flustris ĝin unu al la alia kaj la milda venteto blovis ĝin al la jaĥto kiel plora kantatan lularion. Mara akcipitro cirklis alte en la aero kaj skribis per argentaj literoj en la mirinde hela lazuro: ...Yvonne... Yvonne...

Kant vekigis, rigardis supren kaj liaj okuloj versigis en la ŝiajn, kiuj nereale bluj kaj grandaj, plenaj de sindono, fiksrigardis la liajn.

«Yvonne,» li esperplene balbutis, «ĉu revo, ĉu realo...?»

Feliĉa, la knabino ridetis.

«...Vi estas tiel granda... kaj tiel forta... Ĉu alia eblo? Kaj krome post via brila sukceso en tiu komplika kazo!» Ŝi iom silentis kaj tiam intime diris plu: «Mi ankoraŭ faru konfeson al vi. En la antaŭhieraa nokto mi subaŭskultis vian konversacion kun Doktoro Gulopez. Mi... mi kredas ke mi komprenis vin, mi sentis ke temis pri mi. Ĉu eraro?»

«Ne, Yvonne,» Kant neniam feliĉis tiel.

«Ĉu ankaŭ mi uzu vian antaŭnomon?» ŝi ridetis.

«Ho!» Kant sopiris kaj lia ĝojo parte svenis.

Sed Gulopez ĝuste alpaŝis. Li kore salutis ilin.

«Inspektoro, mi komunikis al Profesoro De Groot kaj al la Kapitano vian konferenceton de la oka. Hans Joost invitas nin en sian kajuton. Ĉu tio konvenas al vi?»

«Nepre, Doktoro, ni ekiru. Ĉu vi akompanas... Yvonne?»

Nur pasa suprizo kovris la brunan vizagon de la hispano. Tiam li large ridis, tiel ke liaj blankaj dentoj brilis en la hela suno. Li firme premis manon de ambaŭ. Vortoj ja superfluis.

Antaŭ la pordo de sia kajuto staris, laŭ sia tuta largeco kaj flankite de la afable ridanta Profesoro De Groot, Kapitano Joost, kiu solene petis ilin eniri.

(daŭrigota)

Verantw. uitgever: Vlaamse Esperantisten-Bond, Postbus 342, Brussel. — Drukkerij: J. Van Laer, Oude Vaartstraat 104, Turnhout.